

Kuuban talouskriisi aiheutti myös paljon kärsimystä

Artikkelissa ”Muu maailma lihoo, mutta Kuubassa väestö laihtui puutteen takia ja samalla tervehtyi dramaattisesti”, HS esittelee lääkäri Pertti Mustajoen näkemystä siitä, kuinka Kuuban talouskriisi 1990-luvulla paransi ihmisten terveyttä, koska ihmiset laihtuivat ja liikkuivat enemmän. Tämä näkökulma, jossa korostetaan Kuuban 1990-luvun erityiskauden positiivisia vaikutuksia, antaa kuitenkin harhaanjohtavan kuvan siitä suuresta määrästä inhimillistä kärsimystä, jota Kuuban talouskriisi aiheutti. Vaikka on totta, että väestön laihtuminen toi tiettyjä terveyshyötyjä, ihmiset myös kokivat suoranaista nälkää ja pahoja vitamiininpuutoksia. Kuubalaiset esimerkiksi kertovat, kuinka erityiskaudella tehtiin ”pihvejä” greipin kuoresta ja monien perheiden illallinen koostui pelkästä sokerivedestä. Useat kuubalaiset kärsivät tilapäisestä sokeudesta vitamiininpuutteen aiheuttaman optisen ja periferisen neuropatian takia. Kuuban terveydenhuoltojärjestelmä kärsi laajoista puutteista ja kaikista terveydenhuollon resursseista oli pulaa; paikallisilla terveysasemilla ei esimerkiksi ollut pumpulia tai desinfiointiainetta. Sähkökatkokset olivat jokapäiväisiä ja aiheuttivat kuumassa, kosteassa ilmastossa lisää ongelmia esimerkiksi elintarvikkeiden pilaantuessa. Sosiaaliset ongelmat ja rikollisuus kasvoivat eriarvoisuuden lisääntyessä, kun joillekin kuubalaisille virtasi tuloja ulkomaan rahalähetyksinä ja toiset näkivät nälkää. Itsemurhien määrä kasvoi, prostituutio kukoisti, seksitaudit levisivät ja siirtolaisuus lisääntyi dramaattisesti. Nämä ovat vain osa Kuuban talouskriisin aiheuttamista inhimillisistä tragediaista, jotka olisi tärkeää huomioida keskusteltaessa erityiskauden vaikutuksista ihmisten elämään. Terveys koostuu laajemmista tekijöistä kuin pelkästä painonhallinnasta, kuten Mustajokin tuntuu artikkelin lopussa huomioivan toteamalla, ettei Kuuban erityiskautta kannata pitää minään positiivisena esikuvana lihavuuden torjumiselle yleisesti.

Heidi Härkönen

Suomen Akatemian tutkijatohtori

Helsingin yliopisto